

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak tretnik in volja s poštnino vred in v Mariboru s poštninjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

Z mesecem marcijem poteklo je naročnikom četrtletnikom naročilo. Prosimo torej, naj se podvzajajo nadaljšnjo naročnino doposlati, da se jim dopošiljanje lista ne pretrga ali ustavi. List stane do 1. julija 80 kr., do 1. oktobra 1 fl. 60 kr. in do konca leta 2 fl. 20 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštnih nakaznicah.

Upravništvo.

O veliki noči.

Veselo življenje se vzbuja po zemlji in kamor človeku oko nese, vidi se, da nima več trda zima moči ter jo rada ali nerada prepusti čili spomladi. Le tu in tam se še pozna kak sled zime ali škoda, da je le-ta sem ter tje trajen in kar je zima umorila, temu tudi spomladnja sapa ne vdihne več življenja. Upajmo, da tega letos ni obilo in kolikor slišimo, ne bode v resnici letos kmetovalcem veliko kvara vsled zime.

Sv. krščanska vera pa nam kaže v tem času ob enem že na drugo spomlad, na spomlad, čije solnce je „solnce pravice“, Sin božji v svojem trpljenju in ustajenju. Kdor pojde izmed kristijanov rad za klicem svoje sv. cerkve, tak se pridružuje Izveličarju na poti trpljenja ter si pritrjuje v postu vsako „veselje mesa“, pa uživa zato temveč veselja duha z njim v ustajenju, o veliki noči. Narobe pa za-nj, ki ne pozna posta, ni in ne more biti velike noči. Ne zasluži nje veselja.

Mi ga želimo našim bralcem veliko, to pa tembolj, ker čutimo, da je za slov. ljudstvo veselje le redko ter mu ga že ne pripravi nihče, ako si ga ne pripravi samo. Pač pa je rado k redu dokaj rok, da mu vzme pelina v kupo veselja in kar je še huje, za ta pelin še jih slov. ljudstvo naj zahvaljuje in jim poje hvalo! In pelin, britek pelin je za slov. ljudstvo vse, kar

mu daje nemški liberalizem, „vse dobrote“ njegove razupite omike.

Šola je v resnici dobrota in lepo veselje se rodéva v njej, ako je dobra, toda v naših ne manjka pelina, kajti iz ene strani so čez silo drage, iz druge pa se v njih vtepa otrokom v glave reči, katerih jim, če naj ne rečemo več, ni treba ali pa se jim vsaj čas jemlje za druge, koristne nauke. Tisto phanje nemščine v glavo premalih otrok, katero želi šulverein, ima čisto podobo, da se sili v naše male šole le za to, naj se slov. otroci ne naučijo drugih reči veliko ter se jim pristudi sploh in koj s kraja veselje do šole.

Tudi hranilnice so lahko koristne ali kar jih je v rokah nemških liberalcev, te so poguba za slov. ljudstvo. Iz ene strani je denar, če se vzame iz njih, sila drag, iz druge pa je potem človek po polnem v kleščah ljudi, ki si svoje gospodarstvo taci hranilnic, če tudi nimajo za to veliko pravice. To se vidi sedaj jasno pri štajarski hranilnici v Gradci pa tudi pri drugih, recimo pri mestnih v Mariboru, v Celji in na Ptuji. Če je človek pri teh kaj na dolgu, prec mu gre za slov. kožo in mora, hoče ali noče, v nemško in kar je še huje, v liberalno, brezverno.

Ali to jim še ni dovolje, izslovenjenje naših kmetov še jim gre vse preveč počasi naprej, zato jim naj še pomaga drugo društvo, „Südmark“ ter naj kupi, kjer le more, posestva slov. kmetov, da jih izroči tujim ljudem, takim, ki bodo ljulika v pšenici slov. vasi in trgov. Kaj tak „privandranec“ vse stori, posebno v vasi, kjer so domači ljudje ubogi ali pa lahkoživi in zapravljivi, o tem se že prepriča človek lahko v marsikateri slov. vasi.

Ker nam gre blagostanje v našem slovenskem in krščanskem ljudstvu čez vse, zato menimo, da je pri njem že dovolje trpljenja in želimo, da pride kedaj že tudi za-nj čas ustajenja, veselje velike noči. Za to pa je že tudi več znamenj. Slov. posojilnic imamo že sedaj

precej in va-nje nese človek svoj denar z lahko vestjo in če mu je treba posojila, dobi ga iz njih brez velicnih stroškov. In tudi večjo hranilnico že imamo, južno-štajarsko v Celji. Slovencu torej ni več treba priti nemškimi liberalcem na pot in če vse eno gre, potem pa je vreden njihovih klešč in ni ga škoda.

Da torej slov. rodoljubi ne držé rok križem, kjer gre za koristi slov. ljudstva, to se kaže, kakor v raznih zastopih, tako tudi v raznih društvih, ki so jih osnovali samo v obrambo slov. ljudstva. Zato pa lahko rečemo, da pride prej ali slej lepši čas za slov. ljudstvo in to tem prej, čem bolj se ono oklene in drži svojih izkušenih rodoljubov. Torej, ljubo naše slov. ljudstvo, delaj na svoje veselo ustajenje!

Kako si more kmet, in kako mu morejo drugi pomagati?

Vsi možje, ki imajo srce za priprosto ljudstvo, za kmeta, dandanašnji priznavajo, da za-nj slabo stoji. Ne bom pisal o uzrokih obširno in vsega, kar bi se dalo pisati, temveč kratko hočem le nekatere reči omeniti.

Pred vsem more našemu kmetu pomagati njegova zemlja in njegove pridne roke. Le pomisliti je treba nekatere reči: kaj nese v tem času in kraju največi dobiček, ki se da doseči? kako bi se dalo to in ono še izboljšati? ali bi ne kazalo, se v današnjem času bolj z živinorejo pečati? Dobro bi bilo, da bi se kmetje skupno o tem pogevarjali, in eden drugega podučevali in spodbujali. Kaj je s sadjerejo? Bi-li se še ne dalo več storiti?

Se ve, da se mora tudi na prostor ozir vzeti. Ko bi si n. pr. kdo celi travnik z drevjem zasadil, ne mogel bi tam sena sušiti, akoravno sicer trava pod drevjem čisto dobro rase.

Pa pridem še k eneji važnejši reči, in to so naši vinogradi. Dva sovražnika sta prišla nad preljubo žlahtno vinsko trto, namreč uš in pa strupena rosa ali peronospora.

Čudno je, da ravno dandanašnji pridejo te nesreče. Morebiti za to, da bi znanosti imele kakšno opravilo in našle orožje, s katerim se ima človek zoper te sovražnike bojevati.

Zoper uš se sedaj priporoča sajenje ameriškanih trt. Kupijo se odrezane rozge, ali teh se pa pri sajenji veliko posuši, ali pa se kupijo že ukoreninjene trte. V tem zadnjem slučaju pa je nevarnost, da z ameriškano trto pride tudi trdna uš v vinograd, kajti ne vse ameriškane trte se ustavljajo nši, temveč ene bolj, druge pa manj. Najbolje se bojda ustavlja Riparia di Perrier. Tudi nekatere ameriškane trte ne rasejo na suhem in slabem, kamenitem zemljišči. Če kdo tedaj hoče ameriškane trte saditi, naj se obrne do onega moža, ki se spozna v tej reči. Žalibog moram priznati, da bode

težko enega našel, ki bi mu na vsa potrebna vprašanja odgovoril, ker se je še dozda v tej reči premalo preiskovalo.

Ameriškane trte kaže bolj narazen saditi v vinograd. Ko poženejo čez leto tri ali štiri močne rozge ali šibe, tedaj se te en meter ali več nad zemljo cepijo meseca maja ali junija z našimi trtami (cepljenje je drugačno, kakor za drevje!) in se potem pogrobajo v jeseni ali spomladi tako, da samo ameriškana trta pride v zemljo, ne pa tudi naša, ker bi se drugače naše prijala uš. So pa tudi nekatere vrste ameriškanih trt, ki bojda že same na sebi ne obrodijo ravno slabega vina.

Hujši sovražnik pa še, kakor uš, je strupena rosa ali peronospora. Zoper to se človek pa bojuje z bakrenim vitriolom in apnom, ki se oboje v vodi raztopi in se škropi potem zeleno perje. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Zdaj je še čas, kmalu bo prepozno.

Kdor je se kedaj med Pragarskim in Mariborom po železnici vozil, ali se vozil ali peš hodil po Ptujski cesti prek železnice pri Mariboru, videl je gotovo pri jedni hiši v kotu, ki je med železnico in Ptujsko cesto, sadovnjak poln jablan, hrušek, sliv ali češpelj in višenj. Vsa narava oblekla je bila lani, kakor vsako leto, svojo od stvarnika ji spleteno zeleno obleko, zdelo se mi je, kakor bi prav videl, slišal in čutil, kako deluje v rastlinstvu tista skrivnostna moč, ki "provzročuje, da dobiva drevo svoje listje, da se vzdiguje trava, pšenica, ječmen, rž itd. čedalje od tal, da cvete in dozoreva človeku in živalim za živež. V sredi tega natornega življenja bil je videti omenjeni sadovnjak, kakor bled mrlič med zdravimi ljudmi: nobenega lističa na drevesu — vse suho, topo, golo, ožgano. Ali ni namakal dež zemlje tem jablanam, hruškam in slivam; ali jim ni solnce sijalo prav tako, kakor polju in gozdu? Se ve, da je, ali kaj je bilo krivo. da drevesa v sadovnjaku niso zelenela, ne cvetela? Pač so poganjala tudi listje in cvetje pa komaj se je prikazalo, zginilo je zopet. Kam? Požrla ga je gosenica, ta sovražnica vsemu rastlinstvu, posebna sovražnica pa še sadnemu drevesu. Vsakokrat, kedar sem se peljal tam memo, pogledal sem tje na sadovnjak, žalost, še bolj srd in jeza pretresla mi je srce, srd in jeza nad človeško nemarnostjo, ker samo nemarnost je zakrivila, da so gosenice ogulile vse drevje. Sto in sto goseničnih gnjezdic viselo je po vrhah vseh vej in vejic. Iz teh gnjezdic izlezlo je bilo na milijone malih goseničic, ki so se lotile potem vsacega listka in cvetka, ko se je prikazal. Skoro tri mesece niso si mogla opomoči